

Smernica na prevenciu proti šikanovaniu na Gymnáziu Golianova 68, Nitra

R.č.: GG-506/2019

Platnosť smernice od: 03.09.2019

RNDr. Zuzana Hurtová
riaditeľka školy

Obsah

Úvodné ustanovenia	3
Charakteristika šikanovania	3
Prevenčia šikanovania	5
Metódy riešenia šikanovania	6
Opatrenia na riešenie situácie	7
Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately	8
Spolupráca školy so zákonnými zástupcami školy, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu	8
Zodpovednosť školy	8
Postup v prípade zistenia šikanovania	9
Záverečné ustanovenie a účinnosť	10

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa §144 ods.1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona . 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení neskorších predpisov a na práva žiaka podľa §144 ods. 1 písm. i) a k) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.

Čl. 2

Charakteristika šikanovania

1. Šikanovaním rozumieme správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrasovanie iného žiaka alebo úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť.
2. Podstatou šikanovania sú najmä úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému, agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov, prevaha agresora, alebo skupiny agresorov nad obeťou.
3. Šikanovanie sa môže prejavíť:
 - a) v priamej podobe: sú to fyzické útoky, urážlivé prezývky, nadávky, posmech, zosmiešnenie, príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôle obeť, odcudzenie vecí, vyhrážanie, zastrasovanie, vydieranie, zneužitie osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovanie,
 - b) v nepriamej podobe: prehliadanie, ignorovanie, zámerné vyčleňovanie z kolektívu alebo nedobrovoľné vystavovanie agresívnym situáciám.
4. Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania. Ide pri nej o zneužitie informačno-komunikačných technológií / telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí/ na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrasovanie. Môže sa spájať s inými formami šikanovania.
5. Kyberšikanovanie má tieto znaky:
 - a) sociálna alebo psychická prevaha agresora, fyzická prevaha nie je nutná,
 - b) agresor vystupuje často anonymne,
 - c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
 - d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
 - e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
 - f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
 - g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,

-
- h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
 - i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
 - j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
 - k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

6. Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.

7. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin

- a) ublíženia na zdraví / § 155 Trestného zákona /,
- b) obmedzovania osobnej slobody / § 183 Trestného zákona /,
- c) lúpeže / § 188 Trestného zákona /,
- d) vydierania / § 189 Trestného zákona /,
- e) hrubého nátlaku / § 190 Trestného zákona /,
- f) nátlaku / § 192 Trestného zákona /,
- g) porušovania domovej slobody / § 194 Trestného zákona /,
- h) sexuálneho násillia / § 200 Trestného zákona /,
- i) sexuálneho zneužívania / § 201 až 201b Trestného zákona /,
- j) krádeže / § 212 Trestného zákona /,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci / § 215 Trestného zákona /,
- l) poškodzovania cudzej veci / § 245 Trestného zákona /,
- m) nebezpečného vyhrážania sa / § 260 Trestného zákona /,
- n) nebezpečného prenasledovania / § 360a Trestného zákona /,
- o) výroby detskej pornografie / § 368 Trestného zákona /,
- p) rozširovania detskej pornografie / § 369 Trestného zákona /,
- q) prechovávanl detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení / § 370 Trestného zákona /,
- r) ohovárania / § 373 a) Trestného zákona /.

8. Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu /§ 49 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov/ alebo priestupku proti majetku /§ 50 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov /.

9. Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku /§ 22 Trestného zákona/ nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

10. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin

- a) neprekazenia trestného činu / § 341 Trestného zákona/,
- b) neoznámenia trestného činu /§ 340 Trestného zákona /,
- c) ublíženia na zdraví / § 158 Trestného zákona/.

Čl. 3

Prevenia šikanovania

1. Základným preventívnym opatrením Gymnázia Golianova 68, Nitra je princíp:
„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“
2. Prevenia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou
 - a) súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca v rámci vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém:
 - osobný a sociálny rozvoj,
 - mediálna výchova,
 - multikultúrna výchova,
 - ochrana života a zdravia,
 - výchova a vzdelávanie k ľudským právam,
 - výchova k občianstvu,
 - boj proti extrémizmu,
 - výchova k manželstvu a rodičovstvu,
 - b) súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo inými relevantnými subjektmi.
3. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností.
4. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.
5. Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania všetkých žiakov a ich zákonných zástupcov, zamestnancov školy, osoby, ktoré sa starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.
6. Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania. Pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie
 - a) vytvára pozitívne prostredie v škole,
 - b) podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
 - c) určuje pravidlá správania sa a používania informačno-komunikačných technológií, mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií v priestoroch školy,

-
- d) zabezpečuje zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení a v čase mimo vyučovania,
 - e) zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcii, ktorá sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberá,
 - f) určuje v pracovnom poriadku školy povinnosť oznamovať podozrenie zo šikanovania,
 - g) zabezpečuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania, vrátane kyberšikanovania, a to prostredníctvom digitálnej gramotnosti učiteľov,
 - h) spolupracuje so školskou psychologičkou a s odbornými zamestnancami CPPP a P v Nitre a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne,
 - i) zapája do prevencie šikanovania žiacku radu, radu školy a zriaďovateľa,
 - j) trieda, v ktorej je podozrenie na šikanovanie, absolvuje sociometriu, na základe ktorej školská psychologička vyhodnotí situáciu v triede.
7. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov Gymnázia Golianova 68, Nitra je vytvoriť pozitívnu klímu v škole, aby sa predchádzalo prejavom antisociálneho správania žiakov i skupín žiakov.
 8. Vždy v I. ročníku na triednických hodinách školská psychologička realizuje zážitkové a informačné aktivity zamerané na prevenciu šikanovania.
 9. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými vo vnútornom poriadku školy.
 10. Výchovný poradca školy, školská psychologička, ako aj koordinátorka prevencie drogových závislostí a iných sociálno-patologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce, resp. do „Preventívneho programu školy na účinné riešenie sociálnopatologických javov a kriminality v GG Nitra“.
 11. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do preberajúceho učiva v časti „triednická hodina“.
 12. S touto smernicou riaditeľka školy oboznámi všetkých pedagogických zamestnancov školy na pracovnej porade.

Čl. 4

Metódy riešenia šikanovania

1. Pri zisťovaní a preverovaní šikanovania riaditeľ školy zabezpečí
 - a) zaistenie pomoci a ochrany obetiam,
 - b) dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenia na zabránenie nožnej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania

-
- d) preveruje šikanovanie v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
 - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
 - f) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi,
 - g) nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami – nikdy nekonfrontovať obeť a agresora,
 - h) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom,
 - i) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu a zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
 - j) kontaktuje miestne príslušné centrum
 - k) využitie anonymnej dotazníkovej metódy,
 - l) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadoch šikanovania,
 - m) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej 2 pedagogických zamestnancov,
 - n) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Čl. 5

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, ak sa vyskytne prípad šikanovania, budú sa používať tieto opatrenia:

1. Opatrenia pre obeť:
 - a) odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne pedagogicko-psychologickú poradňu, výchovnú poradkyňu a školskú psychologičku),
 - b) zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľa školy v spolupráci s CPPP a psychologičkou,
 - c) informovanie a poradenstvo pre osoby uvedené v článku 3 ods. 3.
2. Opatrenia pre agresora a jeho zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa starajú o dieťa:
 - a) odporučiť zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne CPPP a psychologičku),
 - b) výchovné opatrenia – napomenutie a pokarhanie TU, pokarhanie RŠ, znížená známka zo správania, podmienené vylúčenie, vylúčenie žiaka zo štúdia,
 - c) preložiť žiaka do inej triedy.
3. Pedagogický zamestnanec, alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.

Čl. 6

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

1. Riaditeľ školy je povinný oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil šikanovania alebo spáchania trestného činu uvedeného v čl.2 ods.7 alebo opakovane páchal priestupky uvedené v čl.2 ods. 8 v súvislosti so šikanovaním.
2. Riaditeľ školy je povinný orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť
 - a) podozrenie podľa odseku 1,
 - b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,
 - c) opatrenia, prijal podľa článku 4 alebo 5.

Čl. 7

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami školy, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, školská psychologička, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí a odborní zamestnanci s rodinou obeť a s rodinou agresora.
2. Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a najmä zachovanie dôveryhodnosti informácií.
3. Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zabezpečuje školská psychologička, výchovný poradca a koordinátor prevencie.
4. Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je umiestnený, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória.
5. O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom poskytne každému zo zúčastnených osôb.

Čl. 8

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so zákona č. 245/2008 Zb. – školský zákon, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy.

-
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:
 - a) tí, ktorí realizujú vyučovací proces,
 - b) tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,
 - c) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (výlety, kurzy, exkurzie, kultúrne podujatia, medzinárodné projektové stretnutia, družobné návštevy, športové podujatia atď.)
 - d) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov.
 3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten (to zn. učiteľ alebo lektor), kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).
 4. V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotýčny vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, za škodu zodpovedá žiak (v prípade plnoletosti žiaka), resp. rodič alebo zákonný zástupca žiaka (v prípade neplnoletosti žiaka).
 5. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, vedeniu školy a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc.

Čl. 9

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania, resp. na školských akciách uvedených v čl. 4, bod 2, písm. c) sa zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec postupovať takto:

1. Zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť (predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú), riaditeľku školy, školskú psychologičku.
2. Riaditeľ školy si na prešetrenie prizve daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a školskú psychologičku (pri zachovaní dôvernosti). O danom prešetrení spíše zápis.
3. V zápise sa popíše skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnú opatrenia na riešenie.
4. Riaditeľka školy v spolupráci so školskou psychologičkou si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov. Aj o tomto stretnutí spíše zápis (pozri bod č. 2).

-
5. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov riaditeľka školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade so školským poriadkom, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. - trestný zákon v znení neskorších predpisov a č. 372/1990 Zb. – zákon o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
 6. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.
 7. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak/žiačka školy, je povinný/á okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti zástupcu vedenia školy.

Čl. 10

Záverečné ustanovenie a účinnosť

Táto smernica nadobúda platnosť 2. septembra 2019 a zároveň bude zverejnená na webovej stránke školy a platí v celom Gymnáziu Golianova 68, Nitra.

Príloha č. 1

**Dohoda medzi Gymnáziom, Golianova 68, Nitra
a žiakmi školy**

Trieda:

Školský rok:

Svojím podpisom potvrdzujeme, že naša trieda netoleruje šikanovanie v priestoroch školy i mimo nej, v žiadnej podobe. Akékoľvek náznaky šikanovania ihneď ohlásime triednemu učiteľovi, riaditeľovi školy, prípadne ktorémukoľvek pedagógovi školy, ktorí je to povinný ohlásiť.

Oboznámenie sa s organizačnou smernicou:

Dátum	Meno a priezvisko	Funkcia	Podpis